

Wyrok z dnia 18 stycznia 1996 r.
I PO 11/95

Ustalenie przez organ samorządu notarialnego, że opiniowanie kandydatów na notariuszy odbywać się będzie jedynie dwa razy w roku w terminach określonych przez radę izby notarialnej, stanowi przekroczenie przewidzianego w Prawie o notariacie upoważnienia do regulowania przez samorząd notarialny wewnętrznych spraw notariatu.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra (sprawozdawca), Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Andrzej Kijowski,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 1996 r. sprawy ze skargi Ministra Sprawiedliwości [...] na uchwałę [...] Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Notariuszy Izby Notarialnej w Ł. z dnia 31 marca 1995 r.

u c h y l i ł zaskarżoną uchwałę

U z a s a d n i e n i e

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Notariuszy Izby Notarialnej w Ł. w dniu 31 marca 1995 r. podjęło uchwałę [...] zobowiązującą Radę Izby Notarialnej w Ł. do opiniowania kandydatów na notariuszy dwa razy w roku w terminach ustalonych przez Radę. Na podstawie art. 47 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91) uchwałę tę zaskarżył Minister Sprawiedliwości. W uzasadnieniu skargi Minister Sprawiedliwości wywodzi, że zaskarżona uchwała została wydana z naruszeniem art. 35 pkt 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, który nakłada na radę izby notarialnej obowiązek opiniowania wniosków wskazanych w art. 10 tej ustawy. Przepisy te nie określają terminów w jakich opinia powinna zostać sporządzona i już te względy - według skarżącego - nie pozwalają na podjęcie uchwały tej treści. Zasadniczą jednakże według niego kwestią jest to, że sporządzanie opinii dwa razy w roku, jako jedna z faz postępowania dowodowego w sprawie o powołanie na stanowisko notariusza, hamowałoby tok postępowania administracyjnego i uniemożliwiłoby wydanie decyzji w terminach określonych w art. 35 i 36 k.p.a., powodując tym samym przewlekłość postępowania i bezczynność organu, dającą podstawę do wniesienia skargi do sądu administracyjnego (art. 16 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Dz. U. Nr 74, poz. 368).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzuty podniesione w skardze Ministra Sprawiedliwości są trafne. Uchwalając, że Rada Izby Notarialnej w Ł. zobowiązana zostaje do opiniowania kandydatów na notariuszy dwa razy w roku w terminach ustalonych przez Radę, Walne Zgromadzenie Notariuszy Izby Notarialnej w Ł. przekroczyło ramy przysługującego mu z mocy ustawy upoważnienia do regulowania wewnętrznych spraw samorządu notarialnego. Prawo o

notariacie nie ustanawia bowiem żadnych terminów dotyczących kwestii opiniowania kandydatów na notariuszy i jednocześnie nie upoważnia samorządu notariuszy do rozstrzygnięcia o nich w drodze jego wewnętrznych uchwał. Jest to zrozumiałe jeżeli się zważy, że Prawo o notariacie nie ustanawia żadnych terminów (nie wskazuje dat), w których mogą być zgłaszane wnioski o powołanie na notariusza.

Ponadto słuszny jest podniesiony przez Ministra Sprawiedliwości zarzut, że realizacja zaskarżonej uchwały oznaczałaby hamowanie toku postępowania administracyjnego i uniemożliwiała wydanie decyzji z zachowaniem terminów określonych w art. 35 i 36 k.p.a.

Uchwała ta pozostaje także w kolizji z przepisami art. 106 k.p.a., który przewiduje między innymi, że jeżeli przepis prawa uzależnia wydanie decyzji od zajęcia stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie), decyzję wydaje się po zajęciu stanowiska przez ten organ (§ 1), zaś organ, do którego zwrócono się o zajęcie stanowiska, obowiązany jest przedstawić je niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia mu żądania, chyba że przepis prawa przewiduje inny termin (§ 3). Wbrew stanowisku zajmowanemu na rozprawie przez pełnomocnika Rady Izby Notarialnej w Ł., przepisy te mają zastosowanie także do decyzji podejmowanych w sprawie powołania na notariusza, przy czym ich niestosowanie w konkretnych wypadkach nie może być skutecznie usprawiedliwione przez powoływanie się - jak czynił to pełnomocnik Rady Izby Notarialnej w toku rozprawy - na istnienie przeszkód, czy trudności natury techniczno-organizacyjnej w przygotowaniu wymaganej opinii w krótkim czasie. Wyjaśnić przy tym należy, że pod pojęciem przepisów prawa, o których mowa w art. 106 § 3 k.p.a., w których może zostać przewidziany inny niż dwutygodniowy termin przedstawienia stanowiska przez organ, do którego zwrócił się o to organ załatwiający sprawy, nie mieszczą się reguły ustanowione przez organy samorządu notarialnego. Zaznaczyć na koniec warto, że zaskarżona uchwała jaskrawo koliduje z kierunkiem i duchem rozwiązań przyjmowanych w procedurze administracyjnej dla ochrony interesów obywateli przed arbitralnością i samowolą, wyrażającą się także w przewlekaniu rozpoznawania sprawy organów powołanych do realizacji zadań administracyjnych.

Z powyżej przytoczonych powodów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 47 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, uchylił zaskarżoną uchwałę.

=====